

30.11.2004

NAUDANLIHAN MERKINTÄJÄRJESTELMÄN TOTEUTUMINEN TAMPERELAISISSA MYYMÄLÖISSÄ

Taustatietoja

Kaupan pidettävään leikattuun ja jauhettuun, tuoreeseen ja pakastettuun naudanlihaan on tehtävä merkinnät lihan alkuperästä. Alkuperätietojen ilmoittaminen on pakollista valmiiksi pakatun lihan pakkauksissa sekä irtomyynnissä lihan välittömässä läheisyydessä.

Naudanlihan alkuperän ilmoittaminen perustuu EY:n parlamentin ja neuvoston (EY/1760/2000) sekä komission (EY/1825/2000) antamiin asetuksiin. Merkinnät tehdään, jotta tarvittaessa liha voidaan jäljittää tuotantotilalle asti. Merkintäjärjestelmän toteuttaminen on yksi niistä toimista, joilla ehkäistään eläintautien leviämistä.

Jokaisella myymälällä, joka käsittelee naudanlihaa tulee olla kirjallinen naudanlihan merkintäjärjestelmän kuvaus. Käsiteltävistä naudanlihaeristä on pidettävä kirjanpitoa ja pakkauksiin on tehtävä alkuperää ja erää koskevat merkinnät. Elintarvikevalvonta tarkastaa naudanlihan merkintäjärjestelmän vuosittain.

Myymälätarkastukset 2004

Tampereella tehtiin vuoden 2004 tarkastukset myymälöissä elo-marraskuun aikana. Tarkastuksella tarkastettiin, että myymälällä on kirjallinen naudanlihan merkintäjärjestelmän kuvaus ja että kuvaus vastaa 1.3.2004 voimaan tulleita uusia, merkintäjärjestelmää koskevia ohjeita. Lisäksi selvitettiin toteutuuko naudanlihan jäljitettävyyden tarkastamalla pakkaukseen tehdyt merkinnät ja vertaamalla niitä naudanlihasta pidettyyn kirjanpitoon.

Naudanlihaa käsitteleviä myymälöitä on Tampereella tällä hetkellä 36 kpl. Yksityisiä, ketjuun kuulumattomia myymälöitä on näistä 8 kpl. Tarkastukset tehtiin kaikkiin myymälöihin.

Tulokset

Naudanlihan merkintäjärjestelmän kuvaus oli päivittämättä 29 (81%) myymälällä. Osalla, ketjuun kuuluvilla myymälöillä oli ketjun päivitetty naudanlihan merkintäjärjestelmän kuvaus, mutta sitä ei oltu täydennetty myymäläkohtaisilla tiedoilla. Päivitettyä merkintäjärjestelmää ei

30.11.2004

myöskään oltu otettu käyttöön. Jokaiselle myymälälle annettiin ohjeita ja elintarvikevalvonnan laatima kaavake päivityksen tekemistä varten.

Naudanlihaerien kirjanpito

Naudanlihaerien kirjanpito hoidettiin erillisellä kirjanpidolla 18 myymälässä. 15 myymälää ilmoitti hoitavansa kirjanpidon säilyttämällä ja täydentämällä lihalaitoksen lähetyslistoja. Kolmella myymälällä ei ollut minkäänlaista kirjanpitoa käsitellyistä naudanlihaeristä. Myymälöistä 8 ilmoitti yhdistävänsä eri naudanlihaeriä toisiinsa. Yhdelläkään myymälällä ei ollut kirjanpitoa yhdistetyistä eristä.

Erätunnuksen määrittely

Erätunnus määritettiin pääasiassa (26 kpl) käyttämällä lihalaitoksen käyttämää erätunnusta. 11 myymälää ilmoitti käyttävänsä erätunnuksena lihalaitoksen tunnusta ja pakkauspäivää, 6 myymälää käytti pelkästään lihalaitoksen ilmoittamaa pakkauspäivää ja yksi myymälä käytti eränumerona lähetyslistan numeroa.

Jäljitettävyyden toteutuminen

Naudanlihan jäljitettävyys toteutui huonosti tamperelaisissa myymälöissä. Vain yhdeksällä (25%) myymälällä jäljitettävyys toteutui hyvin, 17:sta (47%) osittain ja 10:llä (28%) ei lainkaan. Eniten (50% myymälöistä) virheitä oli kirjanpidossa. Kirjauksia oli unohdettu tehdä, tai lähetyslistoja ei ollut enää tallella. Erämerkinnät olivat väärät tai ne puuttuivat kokonaan pakkauksista 12 (33%) myymälällä. Usein paketin eränumero ei vastannut kirjanpidon erämerkintää, vaikka kirjanpitoa olisi pidettykin. Myös alkuperää koskevissa merkinnöissä oli puutteita 11 (31%) myymälässä. Yleisin puute pakkausmerkinnöissä oli teurastusmerkintöjen puuttuminen ja puutteet eränumerossa.

Naudanlihan merkinnät 1.3.2004 alkaen

Naudanlihan merkintäjärjestelmään on tullut muutoksia vuosittain ja viimeksi 1.3.2004 alkaen. Tällä hetkellä edellytetään seuraavia merkintöjä:

30.11.2004

Leikatusta naudanlihasta on alkuperän lisäksi ilmoitettava:

- erätunnus,
- alkuperä,
- maa, jossa nauta tai naudat on teurastettu sekä teurastamon hyväksymisnumero ja
- maa, jossa lihaa on leikattu sekä leikkaamon tai leikkaamoiden hyväksymisnumerot.

Leikatun naudanlihan alkuperällä tarkoitetaan maita, joissa nauta tai naudat ovat syntyneet, kasvatettu ja teurastettu. Jos kyseessä on sama maa, voidaan käyttää sanaa "alkuperä". Muussa tapauksessa maat on erikseen lueteltava.

Jauhetusta naudanlihasta on ilmoitettava:

- erätunnus,
- alkuperä,
- maa, jossa nauta tai naudat on teurastettu ja
- maa, jossa jauheliha on valmistettu.

Jauhetun naudanlihan alkuperällä tarkoitetaan vain maita, joissa nauta tai naudat ovat syntyneet ja kasvatettu. Maat voidaan luetella sanan "alkuperä" jälkeen, vaikka kyseessä olisi useampia eri maita. Jos alkuperämaita on vain yksi ja se on sama kuin jauhelihan valmistusmaa, alkuperää ei tarvitse ilmoittaa lainkaan.

30.11.2004